

Nedima Smajić, profesor geografije - Završni magistarski rad

Fakultet/Akademija	PRIRODNO MATEMATIČKI FAKULTET
Tip Rada	Završni magistarski rad
Kandidat, zvanje	Nedima Smajić, profesor geografije
Naziv Teme	Struktura stanovništva kao faktor demogeografskog razvoja općine Banovići
Rezime/Abstract	<p>Općina Banovići se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine i administrativno pripada Tuzlanskom kantonu. Područje Banovića ima bogatu historiju koja je uglavnom povezana sa historijom sjeverne Bosne. Tako su ovim krajevima pohodili Rimljani, Slaveni, Turci, Austro-Ugari, a zabilježeno je i postojanje Bosanske crkve. Raznovrsna geološka građa značajna po rudnom bogatstvu, blago zatalasani teren sa niskim razvodima, pogodna klima, gusta riječna mreža i veliko šumsko bogatstvo su najznačajniji prirodni faktori koji su uticali na ubrzan razvoj banovićkog područja. Na ovaj način je banovićka općina postala značajno rudarsko-industrijsko područje u Bosni i Hercegovini. Značajan uticaj na demografske promjene imali su i društveno-ekonomski faktori. Vrlo visok prirodni priraštaj od 34,2 ‰ u 1953. godini (36,5 ‰ u 1961.), 12,4 ‰ u 1991. godini, do 2,7 ‰ u 2013. godini najveći je uzrok ukupnom kretanju stanovništva. Primjetan je proces sazrijevanja i starenja stanovništva. Tokom 1961. godine većinu stanovništva banovićke općine činilo je mlado (51,2 ‰), a 1991. godine zrelo stanovništvo (55,3 ‰). Većina stanovništva 1961. i 1991. godine bili su muškarci, a vjerovatno da je u novije vrijeme broj žena povećan s obzirom na stradanje muškog stanovništva u proteklom ratu. Općina Banovići je rudarsko-industrijsko područje, znatno više iznad prosjeka u BiH, s obzirom da većina zaposlenih osoba radi u sekundarnom sektoru. U posljednje vrijeme prisutan je i zapažen razvoj tercijarnih djelatnosti. Promjene u obrazovnoj strukturi stanovništva općine Banovići bile su najznačajnije, a uvjetovane su povećanjem broj stanovništva sa završenom srednjom školom i fakultetom, kao i ukupnim smanjenjem broja nepismenog stanovništva u ovoj općini. Pismenost stanovništva je neznatno slabija od prosjeka u BiH. Nekada je problem predstavljao veliki udio nepismenih ženskih osoba, a pretpostavke su da je sada odnos nepismenih muških i ženskih osoba ujednačen. Nacionalna i vjerska struktura općine su gotovo identične i nisu se značajnije mijenjale tokom popisa stanovništva. One su najvećim dijelom rezultat viševjekovnog osmanskog prisustva na ovom području. Većinu stanovništva 1991. godine činili su Bošnjaci (72,1 ‰), zatim Srbi (17,0 ‰) i Hrvati (2,1 ‰). Promjene u broju i veličini domaćinstva u općini Banovići su takođe značajne, a uslovljene su uglavnom društveno-ekonomskim prilikama. Te promjene ogledaju se u povećanju broja domaćinstva kao i stalnom smanjenju prosječnog broja članova domaćinstva. Tako je broj članova domaćinstva smanjen sa 4,0 članova u 1953. godini na 3,6 članova u 1991. godini, što je posljedica osamostaljivanja članova i formiranja novih domaćinstava. Razmještaj stanovništva uglavnom je uslovljen prometnim komunikacijama i reljefom, a većina stanovništva je smještena u seoskim naseljima. Tako je 1991. godine seosko stanovništvo činilo 67,5 ‰ ukupnog stanovništva općine. Općina Banovići je 1953. godine imala 12012 stanovnika, 1991. godine 26590 stanovnika, a 2013. godine, pod uticajem rata i drugih faktora, broj stanovnika je smanjen na 25 871. Prosječna naseljenost 1953. godine je iznosila 68,2 st./km², 1991. godine 145 st./km², a 2013. godine 141,3 st./km² što područje općine Banovići svrstava u grupu prenaseljenih područja. Uticaj rata na demografski razvoj općine Banovići i Bosne i Hercegovine u cjelini je veliki, ali stvarne posljedice je jedino moguće utvrditi popisom stanovništva. Ključne riječi: Banovići, geografski položaj, prirodno-geografska osnova, društveno-ekonomski razvoj, stanovništvo, demogeografske promjene i dr.</p>
Datum	12.06.2015
Predsjednik	Dr.sc. Alija Suljić, vanredni profesor za užu naučnu oblast „Antropogeografija“ Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
Mentor	Dr.sc. Alma Kadušić, docent za užu naučnu oblast „Antropogeografija“ Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
Član komisije	Dr.sc. Dževad Mešanović, docent za užu naučnu oblast „Antropogeografija“ Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
Član komisije	-
Član komisije	-
Zamjenski član	Dr.sc. Fadila Kudumović-Dostović, docent, uža naučna oblast „Regionalna geografija“ Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
Dodatni detalji i lokacija	Dana 12.06.2015. godine 14 sati na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Tuzli
Završne Odredbe	Pristup javnosti je slobodan. Rad se može pogledati u Sekretarijatu fakulteta radnim danom od 08 do 14 sati.